

naš dokonaly kráľ, prorok, veľkňaz

Slová kázňového textu sa nachádzajú v **liste Židom 7, 24 - 27:**

“

On však, pretože zostáva naveky, zastáva kňazský úrad, ktorý neprechádza na iného. Preto aj môže dokonale spasiť tých, čo skrze Neho pristupujú k Bohu, keďže vždy žije, aby sa prihováral za nich. Takého veľkňaza sme aj potrebovali: svätého, nevinného, nepoškvrneného, oddeleného od hriešnikov a vyvýšeného nad nebesá, ktorý nepotrebuje ako veľkňazi deň čo deň prinášať obeť najprv za svoje a potom za hriechy ľudu. Lebo urobil to raz navždy, keď samého seba obetoval.

”

Pre kresťanov sa odpoveď zdá byť jasná: Ježiš Kristus je tým centrom. A list Židom sa snaží poukázať práve na to, že akým spôsobom je Ježiš tým hlavným interpretačným kľúčom nielen Novej, ale aj Starej zmluvy. Biblia však nie je Ježišovým *curriculum vitae*, ani dogmatickou príručkou o Ježišovi. Biblia je kniha príbehov. V Biblii spoznávame Boha, ktorý sa zjavuje vo svojej činnosti a v aktívnom vzťahu so svojím ľudom. Aj Kristove vlastnosti – jeho božstvo a jeho ľudstvo – spoznávame len cez jeho skutky.

Nedávno som sa dočítal o názore, že list Židom je najlepším zhrnutím celého biblického príbehu a celého evanjelia, a kebyže sme v Písme mali ponechať len jednu knihu, mal by to byť práve list Židom.

Neviem, či úplne súhlasím s touto myšlienkou, ale určite otvára zaujímavú otázku: môžeme zhrnúť biblické posolstvo? Čo je jeho centrom – tým, čo sa tiahne celým biblickým príbehom?

Pokúsime sa navrhnúť jeden vzorec deja, ktorý môžeme pozorovať v celom Písme – avšak bez akejkoľvek ambície tvrdiť, že tento vzorec vyčerpáva celé Písmo alebo jeho základné posolstvo.

V Písme pozorujeme Stvoriteľa, ktorý ustanovil ľudí – ako vrchol svojho stvorenia – aby predstavovali jeho obraz. Boží plán spočíval v Jeho túžbe vládnuť svojím stvorením cez ľudstvo. Ľudstvo stvorené na obraz Boží malo spravovať Božie stvorenie, spĺňajúc svoju prorockú, kráľovskú a kňazskú úlohu. Ako proroci sme mali zvestovať Božie slovo, Jeho životodarné prikázania a vyučovať v ceste spravodlivosti. Ako králi sme dostali za úlohu spravovať Božie stvorenie. A ako kňazi sme dostali za úlohu byť sprostredkovateľmi medzi stvorením a Jeho Bohom.

Avšak, ľudstvo zlyhalo. Prekrútili sme Božie slovo a prikázania a namiesto toho, aby sme zvestovali Jeho životodarnú vôľu, podriadili sme sa tej svojej, hľadajúc svoj prospech a svoju slávu. Namiesto toho, aby sme s múdrosťou spravovali Božie stvorenie, rozhodli sme sa ho zneužiť a vykorisťovať na vlastný osoh. Namiesto toho, aby sme boli zdrojom Božieho požehnania pre Božie stvorenie, stali sme sa sprostredkovateľmi kľatby a zla.

A tým sme si privolali Boží súd. Z Božieho stvorenia, ktoré malo slúžiť ako miesto prebývania Jeho večného *šalomu*, sme vytvorili miesto vojen, nenávisti, vykorisťovania, utrpenia a smrti. Ako sa dočítame u proroka Jeremiáša: „O súd sa nestarajú, o súd sirôt, o právo chudobných nestoja, a predsa majú prospech.

Či toto nemám potrebať, znie výrok Hospodinov, a či sa nepomstiť na národe, ako je tento? Hrozné a úžasné veci sa dejú v krajine: Proroci lživo prorokujú a kňazi vládnu na vlastnú päsť. Ale môjmu ľudu sa to tak páči. Čo však urobíte, keď sa to skončí?“ (Jer 5, 28 – 31).

**Biblický príbeh ale nikdy
nekončí našou hriešnosťou a
Božím súdom, ale vždy
pokračuje Božou ponukou
zmierenia a obnovenia.**

Boh sa vždy rozhoduje zachrániť ľudstvo prostredníctvom svojho vyvoleného ľudu. Keď zlyhalo ľudstvo ako celok, rozhodol sa konať cez svoj vyvolený ľud Izrael. Keď Izrael zlyhal vo svojej prorockej, kňazskej a kráľovskej úlohe, rozhodol sa konať cez zvyšok Izraela. Avšak nik nedokázal zastaviť tento prekliaty kruh. Vyvolenie – zaslúbenie – odpadnutie – súd – pokánie – spása a zmierenie. Znovu a znovu. Toto samozrejme nie je kritikou samotného Izraela, akoby oni boli nejako obzvlášť buričskí a hriešni. Izrael vo svojej úlohe predstavuje celé ľudstvo a ktorýkoľvek národ by si Hospodin vyvolil pre túto úlohu, tak by v konečnom dôsledku zlyhal. „Všetci totiž zhrešili a nemajú slávy Božej“ (R 3, 23).

Hospodin to však nikdy nevzdal so svojím ľuďom. V Ježišovi Boh sám preberá túto úlohu, ktorá najprv patrila celému ľudstvu a neskôr špecificky Izraelu.

V Ježišovi táto úloha pripadá nie celému ľudstvu, nie jeho časti, ale jednému človeku. Ježiš preberá úlohu proroka, veľkňaza a kráľa. Ježiš sa stáva Božím hlasom pre nás, tlmočníkom Božieho slova, nakoľko sám je večným Slovom Božím.

Ježiš preberá kráľovskú úlohu, ktorú Boh zanechal ľudstvu, a svojím životom ukazuje jeho podstatu: nakoľko „neprišiel, aby Jemu slúžili, ale aby On slúžil a dal dušu ako výkupné za mnohých“ (Mt 20, 28). Ježiš zjavuje skutočný zmysel kráľovského úradu: nie vládnuť nad inými, ale slúžiť im.

A v dnešnom texte nám autor listu Židom poukazuje, akým spôsobom Ježiš otočil svoje kňazské povolanie naruby: vydáva ako obeť nie iný obetný dar, ale sám seba obetuje pre celé stvorenie. A to nie opakovane, ale raz a navždy.

Ale Ježiš neprišiel iba ako prorok, kráľ a veľkňaz. V Ježišovi spoznávame Boha, ktorý dokázal svoju túžbu byť nám všetkým – Boh nad nami, Boh s nami, Boh v nás.

V Ježišovi spoznávame toho dokonalého, majestátneho Kráľa, Pána a Vodcu, ktorý vládne skutočne nezištne, spravodlivo a tiež milostivo – keďže pozná naše nedostatky a slabosti a vie „že sme prach“ (Ž 103, 14). Zároveň však v ňom spoznávame aj nášho priateľa, ktorý spolutrpiť s nami, nikdy nás neopúšťa a dáva svoj vlastný život za nás.

V Ježišovi spoznávame toho dokonalého sudcu, ktorý sa nezaujíma len o chladné a bezohľadné uvaľovanie trestov, ale svojím vtelením, životom, smrťou, vzkriesením a oslávením prináša a ustanovuje plnosť spravodlivosti a zaslubuje spásu prenasledovaným, uľavenie trápeným, vodu večného života žízniacim, chlieb života hladujúcim. Zároveň však v Ježišovi máme milujúceho a milostivého Prímluvcu, ktorý nás oblieka do svojej spravodlivosti a zastáva sa nás, keď nás naše hriechy a diabol obviňujú z nehodnosti a hriechov.

Vo Večeri Pánovej sa nám Ježiš ponúka ako ten pravý pokrm a pravý nápoj (J 6, 55), ktorý ako jediný zaisťuje večný život a vzkriesenie.

V krste nás Boh Otec prijíma ako svoje deti, potešuje ako Matka (Iz 66, 13) a začleňuje nás skrze Ducha Svätého do Kristovho tela, v ktorom nám daruje rodinu založenú na láske. V krste si nás Kristus berie ako náš ženích a daruje všetky svoje dary milosti, a berie na seba náš hriech a nedostatky.

Ježiš je zároveň, ako sme sa dočítali v dnešnom biblickom texte, dokonalý veľkňaz, ktorého služba je nepoškvrnená, bezchybná a zároveň dokonalá, nevinná obeť, ktorá sa vydáva Bohu raz a navždy nielen na odpustenie hriechov, ale aj na víťazstvo nad silami zla, ktoré nás zotročujú.

V Ježišovom ľudstve spoznávame dokonalý vzor toho, čo znamená byť skutočne a plne človekom, ktorý je celým svojím životom „človekom pre druhého.“ A v Ježišovom božstve zas spoznávame Boží charakter a aký Boh skutočne je – spoznávame Jeho spravodlivosť, Jeho milosť, milosrdenstvo a lásku, ako zdroj jeho bytia.

On je naším rodičom; naším ženíchom; naším pokrmom a nápojom; našou spravodlivosťou; naším hrdinom; naším sudcom; naším Prímluvcom; naším Pánom; naším priateľom; naším bratom; naším vzorom; naším Bohom. A práve preto nás jedine On môže „dokonale spasiť,“ lebo jedine on môže dokonale naplniť všetky naše najhlbšie potreby za milosťou, prijatím, dobrom, spravodlivosťou a láskou.

Žiaden obraz nemôže vyčerpať hĺbku Božej lásky pre nás, nakoľko „doteraz totiž vidíme len hmlisté obrazy, akoby v zrkadle, ale potom tvárou v tvár. Doteraz poznávam čiastočne, ale potom poznám tak, ako aj mňa poznal (Boh)“ (1 K 13, 12).

Podobnú neopísateľnú úžasnú možnosť môžeme vidieť aj v teologických diskusiách o kríži. V priebehu cirkevnej histórie vznikla nejedna teória o tom, akým spôsobom nás Ježiš zachránil na kríži.

Niektoré teórie dávajú väčší dôraz na Ježišovu smrť a obeť na kríži, kým iné zas zdôrazňujú jeho vzkriesenie na úkor jeho utrpenia. List Židom, zdá sa, preferuje obraz zástupného zadostučinenia, kým list Kolosenským napr. vidí kríž ako miesto porážky zla a hriechu, na ktorom „odzbrojil kniežatstvá a mocnosti a vystavil ich verejne posmechu, triumfujúc nad nimi“ (Kol 2, 15). V pravoslávnej teológii je kríž často vnímaný „iba“ ako predohra k vzkrieseniu, ktoré je pokladané za vrchol Kristovho víťazstva nad silami zla. Iní zas v kríži videli prejav Božej lásky k nám a ten najlepší vzor hodný nasledovania, ktorý nás inšpiruje k obráteniu a konaniu Božej vôle. V ranej cirkvi zas bola populárna hypotéza o kríži ako výkupnom diablove, ktorý mal na nás právny nárok, nakoľko sme zhrešili.

Existuje však dôvod, prečo cirkev nikdy nezdogmatizovala žiadnu teóriu zmierenia.

Žiadna myšlienková teória nedokáže obsiahnuť plnosť toho, čo Boh pre nás vykonal na kríži.

Každá z teórií zmierenia je iba rozumovým pokusom vysvetliť a priblížiť nám dôležitosť a majestátnosť Kristovej obete na kríži, jej významu pre nás. A pretože svojím vzkriesením dokázal, že „zostáva naveky“, môžeme sa spoliehať na Jeho nepremennosť a lásku, na večnú zmluvu, ktorú spečatil svojou vlastnou krvou, „keď samého seba obetoval.“

**Svojou obeťou dokázal a ukázal,
že sebaobetavá láska je tou
najsilnejšou silou vo svete, ktorá
ako jediná dokáže zmeniť srdcia
a poraziť skutky diabla.**

V krste si privlastňujeme nielen všetky Jeho dobrodenia, ktoré pre nás vydobyl na kríži v tomto najvyššom skutku lásky, ale si privlastňujeme aj Jeho misiu. V krste sme povolaní k tomu, aby sme spolupracovali na Jeho úradoch. V prvom liste Petrovom sa dozvedáme: „Ale vy ste vyvoleným rodom, kráľovským kňazstvom, svätým národom, ľuďom Jemu vlastným, aby ste zvestovali cnostné skutky Toho, ktorý vás povolal z tmy do svojho predivného svetla“ (1 P 2, 9).

Kristus svojou obeťou (ktorá sa síce dokonale ukázala na kríži, ale sa preukazovala už aj v Jeho vtelení a ponížení sa k nám) naštartoval nové stvorenie. V ňom sme aj my „novým stvorením“ a participujeme na Jeho skutkoch a Jeho dobrodeniach.

V ňom získavame silu, moc a odvahu spolupracovať

- na Jeho prorockom úrade, vyučujúc a oznamujúc Jeho svätú vôľu nielen slovami, ale aj celým životom služby a sebaobetavej lásky;
- na Jeho kňazskom úrade, žehnajúc nielen svojim blízkym, ale aj svojim nepriateľom a v modlitbe sprostredkujúc Božie kráľovstvo medzi nami;
- na Jeho kráľovskom úrade, v službe iným, hľadajúc nie primárne svoj blahobyt, ale dobro iných.

Spojenie s Kristom, ktorý sám seba obetoval za nás, sme aj my pozvaní k tomu, aby sme obetovali svoj život pre iných, v každodennom živote – obetovaním svojho času, svojej námahy, svojich záujmov, svojho blahobytu pre dobro iných. Samozrejme, naša obeť nikdy nebude mať charakter tej dokonalej Kristovej obete. My nie sme Ježiš – nakoľko v ňom spočívala plnosť božstva (Kol 2, 9), zažíval spojenie so svojím Otcom v tej najhlbšej miere.

**Byť rohožkou pre iných, aj za
cenu vlastnej ľudskej
dôstojnosti, nie je prejavom
lásky a sebaobetavosti.**

Naša láska znamená participáciu na Kristovej obeti, a preto potrebujeme v modlitbe vždy hľadať múdrosť, aby naša ochota obetovať sa nebola prejavom „hádžania svojich perál sviniam“ (Mt 7, 6).

V liste Jakubovom sa dočítame, že „mnoho zmôže v účinkoch modlitba spravodlivého“ (Jk 5, 16). Ale kto z nás môže povedať, že je spravodlivý? Kto z nás dokáže dennodenne dokonale nasledovať Boha a Jeho cesty spravodlivosti? Nik, len jeden – Ježiš Kristus. „Takého veľkňaza“, hovorí autor listu Židom „sme aj potrebovali: svätého, nevinného, nepoškvrneného, oddeleného od hriešnikov, a vyvýšeného nad nebesá.“ Spojenie s Ním máme istotu a zaľúbenie, že „navždy žije, aby sa prihováral“ za nás.

Škótsky farár Robert Murray M'Cheyne, ktorý žil v 19. storočí, napísal veľmi výstižnú vec:

**„Keby som vo vedľajšej
miestnosti počul, ako sa za
mňa Kristus modlí, nebál by
som sa milióna nepriateľov.
Avšak na vzdialenosti vôbec
nezáleží. Kristus sa za mňa
modlí.“**

Kristov veľkňazský úrad nás nielen vyzýva, aby sme v ňom žili a spolupracovali na ňom, ale zároveň dáva aj nádej, silu a múdrosť v našej službe. Vedomie a istota, že Kristus, ten jediný spravodlivý sa za nás modlí, búra všetok strach a neistotu v tejto službe a zmocňuje nás, aby sme odvážne žili pre Boha v našej konkrétnej životnej situácii, v ktorej sa nachádzame. A preto sa nemusíme báť. Dôverujme a nasledujme nášho Pána, lebo len On pozná a dokáže naplniť všetky naše najhlbšie potreby a túžby, a tak len On jediný nás môže „dokonale spasť.“

Amen